

1

Cesta Tao, ak má byť Cestou Tao, nie je nikdy nemenne trvalou Cestou,
pomenovateľné, ak má byť pomenovateľným, nie je nikdy nemenne trvalo
pomenovateľným!

Už na počiatku, keď ešte Nebo a Zem neboli pomenovateľné, bola Matkou-
roditeľkou všetkých desaťtisícov pomenovateľných vecí!

Preto:

V čom ešte netrvá - praje si vyjavovať svoju tajupnosť.

V čom už trvá - praje si vyjavovať svoju šikovnosť.

To oboje vzniká súčasne a odlišuje sa len v pomenovaniach.

A to spoločné nech je nazývané: Prvopočiatok.

Prvopočiatok všetkých prvopočiatkov,

Východzia brána všetkých tajupností!

2

V Podnebesí spoznávaním krásna ako krásna vymedzuje sa i ošklivé,
spoznávaním dobra ako dobra vymedzuje sa i nedobré.

A tak i

bytie a nebytie sa navzájom rodí,
ťažké a ľahké sa navzájom tvorí,
dlhé a krátke sa navzájom porovnáva,
vysoké a hlboké sa navzájom skláňa,
súzvuky a rámsy sa navzájom ladia,
predné a zadné sa navzájom spája.

Preto:

Dokonalý Človek koná nezasahovaním
a je príkladný bez slov
a desaťtisíce vecí urobia sa bez návodov,
zrodia sa bez prináležania,
vykonajú sa bez donucovania
a úspešne sa zavŕšia bez ďalšieho
v tom zotrúvania.

A iba preto, že sa v ničom nezotrúva, nič neuniká!

3

Nevyzdvihuje nikoho ako úctyhodnejšieho a tým medzi ľuďmi nevytvára
rozbroje,
neprikladá nijakú väčšiu cenu ťažko získateľnému tovaru a tým v ľuďoch
nepodnecuje snahy okrádať,
nevystavuje na obdiv nič žiadostivé a tým v srdciach ľudí nevytvára
zmätok.

A práve preto

za vlády Dokonalého Človeka sa mysle ľudu vyprázdňujú
a naplňajú sa jeho žalúdky,
jeho svojhlavosti sa oslabujú
a posilňujú sa jeho kosti a svaly.

Tým sa obvykle dosahuje, že ľud nemá v hlave mudrovania
ani v srdci skryté túžby.

A od múdrych je najmúdrejšie nedovoľovať si nijaké zasahovania.
Veď práve v konaní nezasahovaním je podstata usporiadanej vlády!

4

Cesta Tao , nekonečne plynúca, je vo všetkom potrebná, no nikde nepreteká cez okraj.

Ach, aká priepastná je, akoby bola prarodičkou desaťtisícich vecí!

Potláča svoju ostrosť,

premáha svoju neusporiadanosť,

zmiernuje svoju žiaru,

stotožňuje sa so svojim "prašným svetom".

Ach, aká naskrz presiaknutá je, akoby bola naozaj jestvovaním čohosi!

Neviem, potomkom koho je, no zdá sa, že tu bola už pred Nebeským

Cisárom!

5

Nebo a Zem netvorí z princípu ľudskosti, a tak s desaťtisícami vecí zaobchádzajú ako so slamenými psami!

Dokonalý Človek netvorí pre princíp ľudskosti, a tak so stovkami rodov zaobchádza ako so slamenými psami!

Hľa, to, čo je medzi Nebom a Zemou, akoby bolo rozdúchované dúchadlom,

prázdny a teda nevzdorujúcim,

plným tej najväčšej sily a vydávajúcim zo seba stále viac a viac.

Ďalšie slová sú zbytočné. Stačí:

„Niet nad pridržanie sa Stredú!“

6

Duchovná Hlbina nikde nezaniká a to je práve to, čomu hovorím

„lono prvopočiatku“!

A jeho otvor je práve to, čomu hovorím

„koreň pradživa Neba a Zeme“!

To pradživo akoby skutočne jestvovalo.

Vždy potrebné a ničím sa nerozrušujúce!

7

Nebo - rozpriestranenosť.

Zem - trvanie.

Nebo a Zem sú spoločne schopné rozpriestranosti a trvania.

Nezrodili sa len pre seba, a preto sú schopné dlhej plodotvornosti.

Dokonalý Človek stavia do pozadia svoju osobu a tým ju dostáva do popredia,

stavia bokom svoju osobu a práve tým tu ona je!

A pretože netrvá na svojich žiadostivostiach,

práve preto je schopný tvorby svojej osobnosti!

8

Najvyššie Dobro je ako voda.

Voda je dobrá a potrebná pre desaťtisíce vecí, hoci nijako o to nezápasí.
Nachádza sa aj tam, kde je to podľa mnohých ľudí zlé a je teda v mnohom ako Cesta Tao.

Pre dobro obydľia - dobrý pozemok,
pre dobro srdca - jeho hĺbka,
pre dobré ľudské vzťahy - princíp ľudskosti,
pre správnu reč - dôveryhodnosť,
pre dobré pomery - usporiadaná vláda,
pre správnu činnosť - správne schopnosti,
pre každú dobrú aktivitu - správna včasnosť.
A len preto, že sa o nič nezápasí, všetko je!

9

Prehnať niečo, až to pretečie cez okraj - či nie je lepšie nechať to tak?
Vypočítavo niečo preceňovať - či nie je lepšie nevenovať tomu pozornosť?
Preplňať si paláce zlatom a drahokamami, ktoré neustrážiš,
zotrvať v prepychu a urodzenosti a dospieť tým k vlastnej škode?!
Úspešne zavŕšiť a ísť od toho - to je večná Cesta Tao!

Jednotná plnosť ducha v jeho správnych medziach umožní nerozrušenosť!
 Prejavovanie životnej energie až do tej najjemnejšej mäkkosti umožní
 zostať dieťaťom!
 Očistenie a odstránenie toho, čo bráni nazeraniu do tej najbytošnejšej
 prapodstaty umožní nedopúšťať sa chýb!
 Milovaním ľudu správne vládnuť umožní nenamáhať sa zbytočným
 premýšľaním!
 Ponechať, nech sa brány Nebies prirodzene otvárajú a zatvárajú, umožní
 nebyť v strehu ako samička pri hniezdení!
 Na všetky štyri strany jasná osvetlenosť umožní zotrvať v nezasahovaní!
 Narodiaci sa,
 skultivujúci sa,
 má potom žiť a nič nevlastniť,
 stále konať a neupievať,
 prežiť dospelosť, a nebyť "panovaniachtivý"!
 A to je to, čomu hovorím podstata energie Te!

Tridsať žrdok obopnutých lúkoťami, to je nevyhnutný predpoklad voza,
 no jeho upotrebitelnosť vytvára aj jeho „je“

aj jeho „nie je“.

Hrnčiarske práce sú nevyhnutným predpokladom nádoby,
 no jej upotrebitelnosť vytvára aj jej „je“

aj jej „nie je“.

Práce s tesárskymi nástrojmi, ktorými sa robia okná a dvere,
 sú nevyhnutným predpokladom domu,
 no jeho upotrebitelnosť vytvára aj jeho „je“

aj jeho „nie je“.

Preto:

To ich „je“ tvorí užitočnosť vecí,

to ich „nie je“ vytvára ich použiteľnosť!

12

Päť farieb súčasne oslepuje oko,
päť zvukov súčasne ohlušuje ucho,
päť chutí súčasne mätie ústa,
ohnivé kone a lov rozdivočia srdce
a náhle uzretie vzácneho tovaru vzbudzuje v človeku chuť privlastniť si to!
Dokonalý Človek tvorí pre žalúdky a nie pre vidiny
a preto
pridŕža sa týchto a odmieta tamto!

13

V stave milosti či nemilosti, čo ak sa ozve zrazu strach?
V blahobyte či utýranosti, čo ak sa ozve zrazu moje telo?
Prečo vravím:
„V stave milosti či nemilosti, čo ak sa ozve zrazu strach?“
Stav milosti prináša aj obavu pádu.
A teda
čo ak sa po dosiahnutí vysokého postavenia ozve zrazu strach?
čo ak sa po strate vysokého postavenia ozve zrazu strach?!
Naozaj sa možno preto obávať:
„V stave milosti či nemilosti, čo ak sa ozve zrazu strach?“
Prečo vravím:
„V blahobyte či utýranosti, čo ak sa ozve zrazu moje telo?“
Pretože,
ak som naopak schopný stavu odtelesnenia, akáže utýranosť?!
Preto:
kto si vo váženosti, telom učiní Podnebesie, bude môcť v Podnebesí
prebývať,
kto si v láske, tak ako telo zamiluje Podnebesie, bude mu môcť byť
Podnebesie zverené!

14

To, na čo sa dívam a nevidím, toho pomenovateľnosť nazývam to „najrozptylenejšie“,
 to, čo počúvam a nepočujem, toho pomenovateľnosť nazývam to „najnezreteľnejšie“,
 to, na čo siaham a nedosiahnem, toho pomenovateľnosť nazývam to „najminimálnejšie“.

No túto trojitosť nemožno nijako konkrétne pochopiť!
 Pretože

jej mnohorakosť tvorí univerzálnosť,
 jej najvyššia výška neoslepuje svojou žiarou,
 jej najhlbšia hĺbka nezatemňuje svojou temnotou.
 Je to spleťtosť,

spleťtosť, ktorá sa nedá pomenovať!

Vždy znovu a znovu sa prinavracajúca v nebytie,
 v to, čomu sa hovorí „beztvará tvárnosť nebytia“,

Kráčáš tomu v ústrety a nevidíš toho hlavu,
 sleduješ to zozadu a nedovidíš toho ukončenie.

Pridržaj sa Cesty minulosti, aby si sa vyznal v prítomnosti!

A schopnosť spoznávania počiatkov minulosti, to nazývam „pamäťou Cesty Tao“!

15

Ani učenci, usilujúci sa spoznať klady minulosti, hoci prenikajú až do tých najjemnejších tajomstiev jej počiatkov, nie sú schopní rozpoznať to do hĺbky.

Veď ani sa to nedá rozpoznať!

Preto:

Treba sa stále otužovať ako pred prebrodením ľadovej rieky!

A akým ostražitým treba pritom byť!

Akoby hrozilo zo všetkých strán nebezpečenstvo.

A akým rozvážnym treba pritom byť!

Ako vo chvíľach, keď človek vykonáva privítací obrad.

A akým všeprenikajúcim treba pritom byť!

Ako voda z roztápajúceho sa ľadu.

A ako treba považovať všetko za veľmi dôležité!

Akoby si stál pred sebou ako pred neopracovaným drevom.

A akým vyprázdneným treba pritom byť!

Akoby si bol bezdnou hĺbinou!

A akým stále nevyjasneným treba pritom byť!

Akoby si si sám sebe pripadal hlupákom.

Veď ako inak by si dokázal zo svojej pôvodnej nevedomosti dopracovať sa do stavu ničím nenarušiteľnej vyrovnanosti?!

Veď ako inak by si dokázal zo svojej pôvodnej ustrnulosti dopracovať sa do stavu tej najprenesmiernejšej tvorivosti?!

Tí, čo sa usilujú o takúto Cestu poznania, nikdy v ničom „nepretečú cez okraj“!

A len preto, že v ničom „nepretečú cez okraj“, sú schopní naberať do seba stále viac a viac a konca v tom nikdy nedôjdu!

Dosahovaním ťažiska vyprázdnenosti dosahujem stav jednoty.
 V desaťtisícoch vecí, ktoré sa neustále uskutočňujú, pozorujem jav akoby
 stáleho prinavracania sa.
 Nespočetné množstvá mysliacich bytostí i nemysliacich vecí akoby sa
 znovu a znovu krúživo prinavracali ku svojim koreňom.
 Prinavracanie sa ku koreňom nazývam „stavom utišení“
 a to je to, čo možno nazvať „znovuobnovením určenia“.
 Znovuobnovením určenia sa vymedzí aj moje bytie
 a pochopenie svojho bytia, to nazývam „pochopením svojho správneho
 zmyslu“!
 Nepochopenie svojho správneho bytia býva sebaklam, ktorý plodí strašné
 nebezpečenstvá!
 Z pochopenia svojho správneho bytia sú následné formy správania sa.
 Formy správania sa - a následná verejnoprospešnosť.
 Verejnoprospešnosť - následná schopnosť vládnutia.
 Schopnosť vládnutia - následná účasť Nebies,
 účasť Nebies - následná účasť na Ceste Tao,
 účasť na Ceste Tao - a z toho následná dlhovekosť.
 A potom už strata tela nie je nijakou smrteľnou pohromou!

„Za tých najdokonalejších Vládco, nižšie postavení vedia sami od seba,
 ako má čo byť,
 za ďalších vládne rodinkárenie a podliezanie,
 za ďalších ustrašenosť
 a za ďalších už len všeobecná nenávisť!
 A kde niet dôvery, tam zavládne nedôvera!“
 Ó, aké ďalekosiahle sú tieto vzácne slová.
 Len tam, kde sa bude môcť plodne pracovať, tak ako treba,
 len tam sa budú môcť ľudia vo všetkých stovkách rodov upokojovať:
 „Je to s nami prirodzené!“

18

Ak sa začne veľkolepá Cesta Tao narúšať, obvykle býva snaha o princíp ľudskosti a konania v medziach správnosti a spravodlivosti!
Ak začnú narastať špekulácie a podvody, obvykle vzniká obrovské úsilie o umelú nápravu!
Ak vymizne súdržnosť šiestich hlavných kmeňov, obvykle vzniká snaha o princíp synovskej poslušnosti a bratskej lásky!
A ak v krajinách a rodoch zavládne rozvrat a anarchia, obvykle začína úsilie o princíp vernosti a občianskej poddajnosti!

19

Skoncuje s „dokonalosťou“ a odmietnime „mudrlantstvá“ a ľud tým stonásobne získa!

Skoncuje s „princípom ľudskosti“ a odmietnime „princíp konania v medziach správnosti a spravodlivosti“ a ľud sa prinavráti k synovskej poslušnosti a bratskej láske!

Skoncuje so „šikovnosťou“ a odmietnime „osobný prospech“ a nebude nijakých zlodejov a lupičov!

Veď všetky tieto tri druhy správania sú prejavmi nekultúrnosti!

Preto:

Nech ku vám odteraz prináleží: mať za vzor prostotu,
pridržať sa prirodzenosti,
potláčať sebeckosť
a znižovať žiadostivosť!

Skoncuje s učenosťou a bude po starostiach!
 Jedinečné a mnohé navzájom odstraňovať - načo?!
 Dobré a zlé navzájom zaháňať - načo?
 Veď čoho sa raz človek bojí, toho sa už nedokáže nebáť!
 Ach, koľko neuvážeností a konca im niet!
 Davy sa valia, vlna za vlnou,
 akoby sa išli s pôžitkom zúčastňovať na krvavých obradoch v obetných
 ohradách,
 akoby sa išli s pôžitkom zúčastňovať slávnostných jarných obiet na
 obradných terasách!
 Ó, len ja jediný som ľahostajný a nikam sa nenáhlím, ako novorodenec čo
 ešte nie je ani dieťaťom!
 Som ľahostajný, akoby som sa už netúžil nikam prinavracáť!
 Davy sa pachtia po nadbytku,
 len ja jediný by som sa najradšej všetkého zbavil!
 Moja myseľ je ako myseľ prostáčka.
 Ó, ako je neupriamená na nič!
 Ostatní ľudia sú prevelemúdri,
 len ja jediný som akoby zaslepený!
 Ostatní ľudia sa pachtia po vedomostiach a veciam sa chcú dostať na kĺb,
 len ja jediný som zasnený a od všetkého odpútaný!
 Ó, ako nekonečne pokojný som, ako oceán,
 ó, ako vietor na vrcholkoch hôr, ktorý už nič nezastaví!
 Davy ľudí túžia mať všetko kvôli niečomu,
 len ja jediný som tvrdohlavý, akoby som šiel hlavou proti múru!
 Ja jediný som iný ako ostatní?!
 Pretože si vážim Matku-živiteľku!

Prejavujúca sa energia Te je v skutočnosti len sled Cesty Tao.
 No to, ako sa Cestou Tao veci uskutočňujú, je nevypočítateľné ako dravý
 živel.
 Ó, aká nevypočítateľná spontánnosť a šialená dravosť!
 Akoby táto spontánnosť a dravosť boli v jadre Jej základnou podobou!
 Ó, aká premiešanosť, akoby boli v Jej jadre ukryté všetky veci!
 Ó, aká nerozoznateľnosť, akoby bola v jadre kvintesenciou všetkých vecí
 a akoby táto kvintesencia bola v jadre tou Jej najpravdivejšou pravdou!
 Akoby bola v jadre Jej pravou vierohodnosťou!
 Od minulosti až do prítomnosti nič, čo bolo pomenované na Ceste Tao,
 sa nestráca a všetko by sa to dalo overiť.
 Ako viem, že to bolo tak, akoby sa to práve teraz udialo?!
 Jednoducho preto, lebo to tak bolo!

22

Drobulinké - neskôr úplné,
krivé - neskôr rovné,
navlhnuté - neskôr pretekajúce skoro cez okraj,
prastaré - neskôr nové,

málo - neskôr mnoho,
mnoho a vzápätí sklamanie!

A tak teda,
aby Dokonalý Človek skutočne obsiahol univerzálnosť a bol vzorom
v Podnebesí,

nehľadí na seba a preto je jasnozrivý,
nedáva sebe za pravdu a preto je obdivuhodný,
nie je priedojný a preto je úspešný,
nie je namyslený a preto je popredný
a jedine preto, že s nikým nezápasí, niet v Podnebesí nikoho, kto by si
dovolil zápasíť s ním!

Veď už oddávna hovorievali:

„Najprv malilinké a napokon celé!“
Nuž či by to boli bývali len prázdne slová?!

A práve dožadovaním sa úplnosti dosahuje sa návratnosť!

23

Rozprávať čo najmenej je prirodzené.

Veď ani tajfún nevíchri až do rána

a ani prietrž mračien netrvá po celý deň.

Čo ich spôsobuje?

Nebo a Zem.

A ak ani Nebo a Zem nedokážu nič spôsobovať dlhodobo, tak čo potom
človek!

Preto:

Postupujte čínorodo na Ceste Tao!

A tým sa s Ňou stotožníte.

A tým sa stotožníte aj s Jej tvorivou energiou Te!

No kto sa stane súčasťou Jej straty, bude aj stotožnením sa s Jej stratou.

Kto sa stotožní s Cestou Tao, pociťuje radosť z Cesty Tao!

Kto sa stotožní s Jej tvorivou energiou Te, pociťuje radosť z Jej tvorivej
energie Te!

No kto sa stotožní s Jej stratou, bude mať radosť len z Jej straty!

A kde zanikne dôvera, tam vznikne len nedôvera!

Kto sa stavia na špičky, prestáva stáť pevne,
 kto ustrnie v polkroku, prestane kráčať,
 kto hľadá iba na seba, prestáva byť jasnozrivý,
 kto dáva iba sebe za pravdu, prestáva byť hodný obdivu,
 kto odporuje, prestane byť úspešný
 a kto sa len samým sebou pýši, nebude dlho v popredí!
 Kto však postupuje Cestou Tao, ten si povie:
 „Ach, aké malicherné je prejsť sa a pachtiť sa za vecami!“
 Preto:
 Kto stelesňuje Cestu Tao, nikdy v tom nezotrúva!

Jestvovalo čosi ako rozvírený prúd ešte pred zrodom Neba a Zeme.
 Ach, aké osamelé a pusté vo svojej samojedinosti trvalo bezo zmien!
 Krúživo plynulo ničím neohrozované.
 Možno, že preto sa stalo Matkou Podnebesia!
 Nevieť toho pomenovanie a preto to označujem znakom: Cesta
 A ak som predsa nútený pomenovať ju, tak ju nazvem: Obrovská!
 Čo je obrovské, o tom možno povedať, že je rozpínavé.
 Čo je rozpínavé, o tom možno povedať, že je nekonečné.
 Čo je nekonečné, o tom možno povedať, že je navracajúce sa.
 Preto:
 Cesta Tao je Obrovská,
 Nebo je Obrovské,
 Zem je Obrovská,
 Človek je obrovsky Veľký!
 Jadrom tohto vymedzenia sú teda štyri veľkosti a Človek je jednou z nich!
 Zákony Človeka podmieňuje Zem,
 zákony Zeme podmieňuje Nebo,
 zákony Neba podmieňuje Cesta Tao
 a Cesta Tao je sama zo seba!

Ťažké je koreňom ľahkého,
pokojné je pánom upachteného!

A tak teda

Dokonalý Človek sa vo svojom každodennom konaní nikdy neodfahuje
od bremana povinností

a nech by mal pred sebou akékoľvek vidiny blahobytu, zostáva nad to
povznesený ako lastovička vo výšavách.

Veď či vládca desaťtisícovej armády má právo, kvôli svojej osobe,
brať na ľahkú váhu celé Podnebesie?!

A ak ho berie na ľahkú váhu, veľmi rýchlo v ňom stratí oporu.
A kto sa takto spochabí, stratí aj panovnícku moc!

Kto správne postupuje, nevybočí z koľají,
kto sa správne vyjadruje, nenarobí chyby v argumentáciách,
kto správne počíta, nepotrebuje si robiť zárezy na bambuse,
kto správne dvere zatvára, nepotrebuje zámky ani závary, aby ich niekto
chcel otvoriť
a kto správne viaže, nepotrebuje pradivá ani zauzlenia, aby to niekto chcel
rozviazať.

Preto:

Dokonalý Človek trvalo koná správne a v záujme ľudí, a preto
ľudí nepodceňuje,
trvalo koná správne a v záujme vecí, a preto
ani veci nepodceňuje.

O ňom sa skutočne teda dá povedať, že všetko jasnozrivo predvída
a všetkému dokonale porozumie!

Preto:

Dobre a správne sa správajúci k ľuďom nech sú učiteľmi tých, čo sa
k ľuďom zle správajú,
zle a nesprávne sa správajúci k ľuďom nech sú materiálom pre tých, čo sa
k ľuďom dobre správajú!

A kto by si nevážil svojho učiteľa
a necenil svoj materiál,

nech by bol akokoľvek múdry, dopustí sa tým hrozného omylu!

A potom sa skutočne už len dá povedať: „To chce zázrak!“

V aktívnom pochopení svojej mužskosti a pridržaní sa svojej ženskosti sa tvorí riečište Podnebesia

a v tvoriacom sa riečišti Podnebesia sa trvale a neprerušiteľne tvorivá energia Te znovu a znovu prinavracia do stavov novorodenectva.

V aktívnom pochopení svojej „beloby“ a v pridržaní sa svojej „černe“ sa tvoria kontúry Podnebesia

a v tvoriacich sa kontúrach Podnebesia sa trvale a neprerušiteľne tvorivá energia Te znovu a znovu prinavracia do stavov nulovosti.

V aktívnom pochopení svojej odvahy a v pridržaní sa svojej hanblivosti sa tvorí škála hlbok Podnebesia

a v tvoriacej sa škále hlbok Podnebesia sa trvale a neprerušiteľne tvorivá energia Te prinavracia do stavov základnej prirodzenej prostoty.

A ak sa pôsobenie takejto prostoty rozšíri na všetko, stane sa to aj nástrojom vlády.

A ak si nástroj takejto vlády osvojí Dokonalý Človek, potom sa takými stanú aj všetci jeho hodnostári i starejší rodov.

A tak potom

„zákony prestanú stínať hlavy“!

Vodca armády sa rozhodne zmocníť sa Podnebesia a podľa toho koná.

No ja už vidím, že nedosiahne vôbec nič!

Veď Podnebesie je veľmi subtilná nádoba, s ktorou nemožno zaobchádzať hocjako!

Takým zaobchádzaním ju iba zničíte

a násilným zmocnením sa jej ju stratíte!

Pretože

veci buď postupujú alebo zostupujú,

buď sa vstrebávajú alebo vytryskujú,

buď silnejú alebo slabnú,

buď bujnejú alebo zanikajú!

A tak teda

Dokonalý Človek odmieta krajnosti,

odmieta výstrednosti,

odmieta prehnanosti!

Cesta Tao vo svojej prapôvodnej jednoduchosti trvala už pred vznikom pomenovateľnosti a v Podnebesí nepotrebovala ani v tom najmenšom nikdy nijakého pomocníka!

Keby len lénni páni a králi boli schopní pridržať sa Jej, všetky desaťtisíce vecí by sa samé od seba pridržali svojich určení

a Nebo a Zem by boli v takej vzájomnej harmónii, že na všetko akoby „padala sladká rosa“.

Aj ľud by bol potom sám od seba taký, aký má byť!

No aj vydávania príkazov a nariadení sú pomenovateľnosti

a pri pomenovateľnostiach má múdry človek vždy vedieť, kedy prestať!

Veď ak vie, kedy prestať, potom je nádej, že to neskončí pohromou!

A ak som nútený použiť ešte jedno prirovnanie, tak teda:

Cesta Tao je v Podnebesí ako koryto a hlbina pre rieky a moria!

Spoznať iné - to je poznanie,

spoznať seba - to je osvietenie!

Zvíťaziť nad inými - to je sila,

zvíťaziť nad sebou - to je mohutnosť!

Vedieť sa uspokojiť - to je pravé bohatstvo,

byť neochabujúci vo svojom konaní - to je pravá vôľa!

Nevzdávať sa toho, akým mám byť - to je vytrvalosť!

A potom zomrieť a nepominúť - to je dlhovekosť!

Ó, veľkolepá Cesta Tao, schopná plynúť doľava i doprava!
 Od Teba závisia zrody desaťtisícich vecí i to, že ony bez rozkazu spejú
 k svojim plodným výsledkom!
 Nerobíš si slávu z toho, že šatíš a živiš desaťtisíce vecí všetvorstva a ani sa
 nerobíš ich vládkyňou!
 Trvalo a navždy si ani v najmenšom nepraješ honosiť sa tým!
 V kolobehu prinavracajúcich sa desaťtisícich vecí všetvorstva nikdy sa
 nehráš ani na ich vládkyňu, ani na ich veliteľku!
 A práve preto Ťa možno pomenovať Veľkou, lebo sama sa naozaj nikdy
 Veľkou nerobíš!
 Preto:
 Si naozaj schopná Veľkosti!

Pevne sa pridržajúc Jej Veľkosti, Podnebesie sa začne uberať Jej smerom!
 A uberajúc sa Jej smerom, nebude ohrozená ani jeho spokojnosť,
 ani jeho vyváženosť!
 Lahodná hudba a výborné pokrmy sú schopné zastaviť putujúceho.
 No to, čo vyžaruje z Cesty Tao,
 vychutnávaš a nedovychutnávaš sa toho,
 dívaš sa na to a nevynahľadiš sa na to,
 počúvaš to a nedopočúvaš sa toho,
 užívaš to a nikdy nie si schopný to
 vyčerpať!

Ak je prianie niečo stiahnuť, muselo to byť pôvodne dlhé,
 ak je prianie niečo zoslabiť, muselo to byť pôvodne silné,
 ak je prianie niečo odstrániť, muselo to najprv niekde povstať,
 ak je prianie niečo vyňať, muselo to najprv k niečomu prináležať!
 A tým sa dá naozaj vysvetliť a až do tých najmenších podrobností objasniť
 aj to, prečo mäkké a slabé napokon víťazí nad tvrdým a silným!
 No tak ako ryby nemožno vyhnať z ich vodných hlbín,
 tak ani nástrojom prospernosti krajiny nemôže byť: obetovať ľudí!

Cesta Tao sa vždy uskutočňuje nezasahovaním!
 Keby sa kniežatá a kráľovia pridržali tejto zásady, desaťtisíce vecí by sa
 samy od seba pretvárali vo svoje premeny.
 No ak by chcel niekto do procesu ich premien predsa zasahovať, musí mať
 na pamäti zásadu nevypovedateľnej prostoty!
 A k zásade takejto prostoty patrí aj stav bezžiadostivosti!
 A kde niet žiadostivosti, tam je pokoj a Podnebesie sa usmerňuje samé
 od seba!

V najvyššom stupni energia Te sa ako taká neprejavuje, a predsa takou je, v najnižšom stupni energia Te sama sebou nešetí, a predsa tvorivou už nie je.

V najvyššom stupni energia Te nič nevykonáva, a predsa niet ničoho, čo by bolo treba ešte vykonať, v najnižšom stupni energia Te koná a koná, a predsa všetko ešte len treba vykonať!

V najvyššom stupni princípu ľudskosti netreba do ničoho zasahovať, v najvyššom stupni princípu konania v medziach správnosti a spravodlivosti je ako do čoho zasahovať a v najvyššom stupni dodržiavania pravidiel obradnosti niet už ničoho, čo by nebolo vhodné, a tak už ani holé ramená nie sú pohoršujúce!

Preto:

Po strate Cesty Tao zostáva vám predsa ešte energia Te,
po strate energii Te zostáva vám predsa ešte princíp ľudskosti,
po strate princípu ľudskosti zostáva vám ešte aspoň princíp konania
v medziach správnosti a spravodlivosti
a po strate princípu konania v medziach správnosti a spravodlivosti
zostáva vám ešte aspoň obradné chovanie!

No kto stratí už aj obradnosť, jeho dôveryhodnosť a vernosť sa stanú
tak chatrné, že mu už zostane iba zmätok v hlave!

A ak sa všetky jeho predchádzajúce znalosti premenia iba v kvetnatú
okázalosť jeho Cesty Tao, tak to už bude počiatok skutočnej hlúposti!

A tak teda

Veľký a kultivovaný vzdelanec zotrúva

len v Jej najvyššej tvorivosti a nie v Jej ochabnutosti,

len v Jej skutočnej opravdivosti a nie v Jej falošnej kvetnatosti!

Preto:

Odmietnite tamto a držte sa tohto!

Už od pradávna platí: je treba dosahovať jednotnosť!
Nebesia dosahujú jednotnosť svojou priezračnosťou,
Zem dosahuje jednotnosť svojou zhustenosťou,
duchovno dosahuje jednotnosť svojou nadprirodzenosťou,
hlbina dosahuje jednotnosť svojou naplniteľnosťou,
desaťtisíce vecí dosahujú jednotnosť svojimi zrodmi
a ďalší a ďalší vládcovia dosiahnu jednotnosť tým, že budú privádzať
Podnebesie k šťastnému osudu!

Keby Nebesia neboli priezračné, hrozilo by im zrútenie,
keby Zem nebola zhustená, hrozilo by jej vykypenie,
keby duchovno nebolo nadprirodzené, hrozila by mu smrteľnosť,
keby hlbina nebola naplnená, hrozilo by jej vyčerpanie,
keby desaťtisíce vecí neboli neustále rodiace sa, hrozilo by im vyhubenie
a keby ďalší a ďalší vládcovia prestali byť úctyhodní, hrozilo by im
zvrhnutie!

Preto:

Vznešenosť nech si kladie za podklad ubiedenosť,
vysokovážená úctyhodnosť nech si kladie za podklad poníženosť!
„Ale veď naši najnovší vládcovia často o sebe hovoria, že sú úbohí
opustené siroty! Či to nie je pravý podklad ubiedenosti?!“

„Nie!“

Pretože

ak je niekde veľa vozov, tam predsa voz nechýba!

A nemusí si priať stať sa drahokamom, čo už je nefritom,

ani ozdobou, čo už je ozdobným kameňom!

40

V zvratoch je pohyb Cesty Tao,
 v poddajnosti je upotrebitelnosť Cesty Tao!
 A tým sa desaťtisíce vecí neustále rodia v svojej bytia
 a z bytí v nebytia!

41

Keď vysokopostavený vzdelanec začuje o Ceste Tao, vzchopí sa a začne
 ňou postupovať,
 keď začuje priemerný vzdelanec o Ceste Tao, zaváha, či také niečo vôbec je
 a keď začuje podpriemerný vzdelanec o Ceste Tao, pustí sa do
 hrozitánskeho smiechu.
 Ale veď ani by to nebola Cesta Tao, keby sa z Nej taký človek nesmiel!
 Obvykle sa predsa vravieva:
 Osvetľovaním Cesty Tao, akoby sa naopak zatemňovala,
 vstupovaním na Cestu Tao, akoby sa z Nej naopak ustupovalo
 a jednoduchosťou Cesta Tao, akoby sa naopak komplikovala!
 V najvyššej miere energia Te je akoby hĺbina,
 v najčistejšej miere energia Te je akoby hanebnosť,
 v najsústredenejšej miere energia Te je akoby neschopnosť,
 v najspoľahlivejšom stave energia Te je akoby nespoľahlivosť,
 v najopravdivejšom stave energia Te je akoby nestálosť.
 Jej najväčšia štvorcovitosť je akoby bez rohov,
 Jej najväčšia nádobitosť sa naplní akoby naposledy,
 Jej najväčší zvuk je akoby nezvučný,
 Jej najväčší tvar je akoby beztvary!
 Cesta Tao je tajuplnosť a nepomenovateľnosť.
 No jedine Cesta Tao neustále všetko dokonale vytvára!

Cesta Tao tvorí Jedno,
 Jedno vytvára Dve,
 Dve vytvára Tri,
 Tri vytvára desaťtisíce vecí,
 desaťtisíce vecí neustále odnáša prúd „jin“ a prináša prúd „jang“
 a v tom plyúca životná energia čchi je nato, aby všetko zharmonizovala.
 Najnezávideniahodnejšie je byť opustenou sirotou. A predsa sa kniežatá
 a králi radi tak titulujú!
 Pretože
 veci sú alebo rozrušované a odstraňované, aby opäť povstávali,
 alebo sú na svoj vrchol vynášané, aby vzápätí zanikali!
 To je veľmi poučné pre ľudí a preto je to učenie, ktoré aj ja hlásam!
 Silnému nosníku zlom nehrozí
 a tak ani mne, otcovi tohto učenia!

V Podnebesí z tej najútlejšej útlosti akoby galopom dospievame do stavu
 najstuhnutejšej strnulosti.
 A nebytím vkročíme do stavu neaktivity.
 Z toho som najlepšie pochopil prospernosť nezasahovania!
 A práve príkladnosť bez slov a
 prospernosť nezasahovania,
 to je to najcennejšie, čo sa dá v Podnebesí dosiahnuť!

Poveš či telo - čo z toho ti je bližšie?
 Telo či majetok - čo z toho ti je viac hodné?
 Dosiahnutie slávy či riziko záhuby - čo z toho je škodlivejšie?
 A to je ten pravý dôvod,
 prečo sa za prehnané oddávanie sa láske draho platí,
 prečo sa veľkým hromadením bohatstva dospieva k pohrome!
 Ak sa vieš uspokojiť - nebudeš zahanbený,
 ak vieš prestať - nebudeš ohrozený.
 A tak sa dožiješ dlhého trvania!

Najväčšie zavŕšenie akoby bolo mrhaním, no jeho potrebnosť nie je ošialom,
 najväčšia preplnenosť akoby bola rozliatím, no jej potrebnosť nie je zbytočnosťou,
 najväčšia priamočiarosť akoby bola ohnutím,
 najväčšia zručnosť akoby bola nešikovnosťou,
 najväčšia výrečnosť akoby bola iba biednym hlesnutím!
 Rýchlou chôdzou premôžeš chlad
 a upokojením premôžeš rozhorúčenosť.
 Je teda jasné, že vyrovnávaním vytvára sa správny stav Podnebesia!

46

Ak sa v Podnebesí uskutočňuje Cesta Tao, kone orú a hnoja polia,
ak sa v Podnebesí neuskutočňuje Cesta Tao, vojnové kone sa prehánajú
krajinou!

A niet veru väčšej pohromy, než nevedieť sa uspokojiť
a niet veru osudnejšej chyby, než stať sa chamtivým!

Preto:

Až v schopnosti vedieť sa uspokojiť je trvalé uspokojenie!

47

Aj bez vykročenie z dverí dá sa spoznať Podnebesie,
aj bez vyhlíadnutia z okna dá sa odpozorovať večná Cesta Tao!
Veď čím ďalej zachádzaš, tým menej je tvoja myseľ schopná obsiahnuť!
A tak teda

Dokonalý Človek spoznáva bez toho, aby za tým chodil,
pomenuáva bez toho, aby to videl
a završuje bez toho, aby do toho zasahoval!

Venovať sa štúdiu, tomu hovoria: „úspešne vzostupovať“,
venovať sa Ceste Tao, tomu hovoria: „spôsobovať si škodu!“
Ale veď stále ďalším „spôsobovaním si škody“ dospievam do stavu
nezasahovania!

A v dôsledku nezasahovania nie je potom nič, čo by sa nevykonalo!

Udržať si Podnebesie, to chce trvalo do ničoho nezasahovať!

Lebo ak do toho zasahujete, nedokážete si Podnebesie udržať!

Dokonalý Človek i bez toho, aby sa staral o starosti stoviek rodov, stará sa
o ne!

Voči dobrým a schopným som dobrý,

voči zlým a neschopným som taktiež dobrý,

- to je tvorivá energia Dokonalého Dobra!

Voči dôveryhodným som dôveryhodný,

ale aj voči nedôveryhodným som dôveryhodný,

- to je tvorivá energia Dôveryhodnosti!

A Dokonalý Človek,

aj keby bol v Podnebesí úplne utiahnutý a uzavretý, aj tak má stále na mysli
celé Podnebesie.

Veď pre Dokonalého Človeka akoby Ono bolo jeho dieťaťom!

Príchod - narodenie,

odchod - smrť.

Životné dospievanie - jedna tretina,

životné odumieranie - jedna tretina,

aktívny život medzi dospievaním a odumieraním - tiež jedna tretina!

Prečo?!

Jednoducho preto,

aby život dosiahol svoje naplnenie!

Kto počúvne, ako správne žiť,

tomu ani v najhlbšej divočine nepretne cestu tiger či jednorozec,

toho ani v najzúrivejšej bitke nezasiahne nijaká zbraň,

lebo nebude toho jednorozca, ktorý by doňho vrazil,

nebude toho tigra, ktorý by ho zdrapol,

nebude toho vojaka, ktorý by naňho meč vytasil!

Prečo?!

Jednoducho preto,

že toto nie je ešte miesto jeho smrti!

Cesta Tao ich rodí,

energia Te ich živí,

veci ich formujú

a fyzická sila ich dovršuje!

A tak teda

pre desaťtisíce vecí všetorstva nie je naozaj nič dôležitejšie než rešpektovať

Cestu Tao a vážiť si Jej tvorivú energiu Te !

Rešpektovať Cestu Tao

a vážiť si Jej tvorivú energiu Te

nijaký príkaz neprikazuje a je to teda spontánne prirodzené!

Preto:

Cestou Tao zrodený a

energiou Te živý,

dospejúc,

zosilnejúc,

zosúladiac sa,

sformujúc sa,

zoživotaschopniac sa

a rozmnožiac sa,

má potom žiť a nevlastniť,

stále konať, no neupievať,

žiť dospelosť, no „nebyť panovačný!“

A to je skutočne to, čomu sa hovorí: Pravá energia Te !

Ak má Podnebesie počiatok, má teda i Matku.
 A kto dospeje k tomu, že má Matku, pochopí, že je dieťaťom.
 A kto dospeje k tomu, že je dieťaťom, dospeje k opätovnej prítulnosti k svojej Matke.
 A vtedy už strata tela nie je nijakým nešťastím!
 Zataras vstupy svojho vnútra a uzatvor ich brány a tvoje telo bude bez námahy!
 Roztvor vstupy svojho vnútra a uvoľni ich priechodnosti a neubrániš si telo od vyčerpania!
 Čo najmenej očami lačnieť po veciach, tomu hovorím: múdrosť!
 A pridržať sa pritom pôvodnej jemnosti, tomu hovorím: sila!
 Využívajúc Jej žiarivú osvetlenosť, prinavrátite sa k jasnozrivej múdrosti!
 A potom zrieknutie sa telesnosti nebude nijakou pohromou.
 A to je to, čím sa dá obnovovať trvácnosť!

Ak ja, ktorý mám obmedzené vedomosti, hodlám kráčať veľkolepou
 Cestou Tao,
 iba z jedného-jediného mám strach!
 No veľkolepá Cesta Tao je v skutočnosti veľmi prostá, a predsa si Ju Ťudia ešte radi skracujú!
 Vladársky dvor si žije v odtrhnutosti,
 kým vydrancované polia sú spustnuté
 a verejné sýpky zívajú prázdnotou.
 No odevy vrchnosti sú vyparádené,
 spoza opaskov im ostré meče vytrčajú,
 jedlom a pitím sa bezostyšne prežierajú,
 tovarom a bohatstvom sa prepchávajú.
 A to už treba naozaj nazvať zlodejstvom!
 Takéto „hrdinstvo“ veru nie je Cesta Tao !

Čo je dobre zakorenené, to sa nedá vytrhnúť,
čo je dobre prichytené, to nemožno odcudziť!

A tak ani tradíciu rituálnych obetí predkom, vykonávaných synmi
a vnukmi, nemožno prerušiť!

Uvedúc sa v správny poriadok, stáva sa moja energia skutočne tvorivou,
uvedúc svoju rodinu v kultivovaný poriadok, stane sa jej tvorivá energia
mnohonásobnou,

uvedúc svoju rodnú občinu v kultivovaný poriadok, stane sa jej tvorivá
energia skutočne ďalekosiahlou,

uvedúc svoju krajinu v kultivovaný poriadok, stane sa jej tvorivá energia
skutočne vrcholnou

a uvedúc celé Podnebesie v kultivovaný poriadok, stane sa Jeho tvorivá
energia naozaj univerzálnou!

Preto:

Čo sa týka svojho tela, pozorne naň dohliadajte!

Čo sa týka rodiny, pozorne na ňu dohliadajte!

Čo sa týka rodovej občiny, tiež na ňu pozorne dohliadajte!

Čo sa týka krajiny, aj na ňu pozorne dohliadajte!

A čo sa týka celého Podnebesia, i na to treba pozorne dohliadať!

Lenže, ako by som mohol ja rozumieť celému Podnebesiu?!

Jednoducho takto!

Ten, kto má hojnosť tvorivej energie Te, je prirovnateľný
k novorodeniťatku:

ani pichnutie hmyzom mu nehrozí,

ani uštipnutie hadom mu nehrozí,

ani roztrhanie dravou zverou mu nehrozí,

ani uchmatnutie dravým vtákom mu nehrozí!

Hoci má slabé kosti a mäkké svaly, pevne sa drží Matky-Živiteľky!

A hoci pritom nemá ani pomyslenie na spojenia muža a ženy, je schopný
doviesť svoj plodivý akt k vrcholnému dovŕšeniu!

Vedieť tvorí súčinne, to nazývam: trvalosť!

Vedieť tvorí trvale, to nazývam: múdrosť!

A tým rozhojňovať život, to nazývam: šťastný osud!

Srdcom a myslou správne pôsobiť na svoju životnú energiu čchi,
to nazývam: silou!

No keď sa veci iba fyzicky posilňujú, rýchlo starnú a tomu hovorím
nesledovať Cestu Tao!

A kto nesleduje Cestu Tao, s tým je veľmi rýchlo koniec!

Byť múdry neznamená veľa hovoriť,
 veľa hovoriť neznamená byť múdry!
 Zatarasovať vstupy svojho vnútra,
 uzatvárať ich brány,
 obrusovať svoju ostrosť,
 uvoľňovať svoju vyhranenosť,
 zmiernovať svoju žiarivosť
 a vedieť sa rozumne stotožniť s naším prašným svetom,
 to je to, čo nazývam tým prapôvodným stotožňovaním sa!
 Preto:
 nemožno o nič usilovať len preto, že mi je to drahé,
 nemožno o nič usilovať z vlastnej rozhadzovačnosti,
 nemožno o nič usilovať zo ziskuchtivosti,
 nemožno o nič usilovať zo zlomyseľnosti,
 nemožno o nič usilovať z hrabivosti,
 nemožno o nič usilovať z ochoty zbedačenia sa!
 Preto:
 Konajte len v snahe tvorivého obohacovania Podnebesia!

Nech sú krajiny spravované správne,
 nech je používanie vojsk čo najzriedkavejšie
 a nech sa v Podnebesí nezasahuje do prirodzeného chodu vecí!
 Prečo som dospel k takémuto záveru?!

Pre toto:
 Dosť už bolo v Podnebesí zastrašovania a vyhrážania, no osudom ľudu
 zostáva neustále zbedačovanie!
 Ľudia majú stále viac vražedných nástrojov a v krajinách i v rodinách to
 vyvoláva stále väčšiu hnilobu a ľudskú tuposť!
 A čím sú ľudia vynaliezavejší, tým viac ich vecí popudzujú k buričstvám,
 tým viac sú zákony len kvetnatými rečami
 a zlodějov a zdieračov je stále viac a viac!

Preto
 Dokonalý Človek si povie:
 Nebudem zasahovať, nech sa ľud sám prirodzenou cestou mení!
 Budem dobrý a mierumilovný, nech je ľud sám od seba správny!
 Nebudem nič činiť násilne, nech ľud sám od seba bohatstvo zveľaďuje!
 A nebudem vyvolávať ani žiadostivosti, nech ľud sám od seba žije vo svojej
 prirodzenosti!

Ak bude Jeho vláda umiernená, ľud bude voči nemu úprimný,
ak bude jeho vláda neúprosná, ľud bude vo vzťahu k nemu bez zábran!

„Ó, veď od šťastia k nešťastiu je tak náramne blízko!

Ó, veď nešťastie je šťastia častým premožiteľom!

Tak ako rozpoznám, kde je čoho krajná hranica
a čo je kvôli čomu nesprávne?!”

Ak sa správne naopak stane zriedkavým,

ak sa dobré prevráti v skoro výstredné,

tak potom ľudská poblúdiťosť, hovorím vám, bude vládnuť naveky!

A tak teda

Dokonalý Človek musí byť zásadový, no neohrozuujúci,
dôsledný, no neubližujúci,
presný, no neohraničujúci,
žiarivý, no neoslepujúci!

Pre správne spravovanie ľudu i službu Nebesiam nie je nič dôležitejšie, než
skromnosť a sebaukáznenosť!

Veď len skromnosť a sebaukáznenosť je skutočne tým, čo sa dá nazvať
predvídavosťou!

A predvídavosť je pre vrcholnú mieru tvorivej energie Te, hovorím vám,
to najdôležitejšie!

Veď vo vrcholnej miere tvorivej energie Te nejestvuje, aby ste boli
vo svojom konaní neprimeraní.

A tomu, kto vo svojom konaní nie je v ničom neprimeraný, sa nestáva,
aby nepoznal ťažisko svojej pravej osi!

A komu sa nestane, aby nepoznal ťažisko svojej pravej osi, ten je hodný
vlastníť krajinu.

A ak sa stane Matkou-živiteľkou svojej krajiny, je hodný naddlho v tom
zotrvať!

A tak potom skutočne o ňom možno povedať, že má hlboké korene
a pevné základy!

A to je Cesta dlhej a plodnej životaschopnosti!

Skutočne správne spravovať obrovskú krajinu je podobné umeniu smažiť krehkú rybičku!

A ak sa Podnebesie riadi Cestou Tao, duše zosnulých sa po smrti nestanú démonmi.

A ak sa duše zosnulých po smrti nestanú démonmi, ich démonstvo nebude ubližovať ľuďom.

A ak ich démonstvo nebude ubližovať ľuďom, potom ani Dokonalý Človek nebude nútený nikoho poškodiť.

A tak si tieto dva svety nebudú vzájomne ubližovať!

Pretože
tvorivá energia Te v nich bude prúdiť neprerušene!

Keď sa veľká krajina stane akoby dolným tokom Podnebesia,
stáva sa jeho spojnicou,
stáva sa akoby jeho „samičkou“.

A samička nad samčekom obvykle víťazí „uspokojením sa“, a to tým, že s uspokojením prijme svoje miesto „dole“.

Preto:

Veľká krajina práve tým, že voči malej krajine prijme miesto „dole“, získa si ju!

A malá krajina tým, že voči veľkej krajine prijme miesto „dole“, tiež získa!

A tak jedna prijíma miesto „dole“, aby získala,
druhá prijíma miesto „dole“, aby tým získala!

Veľké krajiny si musia neustále priať zjednocovať a zhromažďovať ľudí,
malé krajiny si majú neustále priať byť v službách ľudstva.

Ale každá svoje pranie dosiahne až vtedy, keď bude klásť svoju „veľkosť“ naozaj úplne naspodok!

Cesta Tao vo svojom trvaní je pre desaťtisíce vecí tajomstvom,
je pre správnych ľudí drahocennosťou,
je pre nesprávnych ľudí záchranou!

Ale aj peknými rečičkami si možno všeličo vyhandlovať,
aj honosným správaním je možné získať ľudí
a tak ako sa vyvarovať ľudských nesprávností?!

Práve preto
bol ustanovený štatút Syna Nebies,
boli vytvorené tri stupne verejných hodností!

Ale nech by vás poctili akokoľvek drahými kočmi, vpredu s bujným
štvorzáprahom, nikdy sa to veru nevyrovná usadeniu sa a nastúpeniu
do toho, čo je Cesta Tao!

Veď práve preto si už v dávnoveku najväčšmi vážili to, čím je Cesta Tao!
Nehovorievali predsa:

„Usilujúc sa, určite Ju dosiahneš a budeš ju mať!

Len chýb sa pritom vyvaruj!“?

Preto:

Už kvôli Podnebesiu si Ju vážte!

Vykonáva nezasahovaním,
uskutočňuje nečinnosťou,
ochutnáva nevychnúvaním,
tvorí veľké z malého,

mnohonásobné z nemnohého,

na zlo odpovedá činorodou a tvorivou energiou Te,
dopredu vyrieši obťažné pomocou toho, čo je prosté,
vytvorí veľké z toho, čo je malé a nepatrné.

Všetky ťažko riešiteľné veci v Podnebesí nevyhnutne začína
od jednoduchostí,
všetky veľké činy v Podnebesí nevyhnutne začína od drobností!

A preto

Dokonalý Človek sa nikdy Veľkým nerobí!

No práve preto

je schopný svoju Veľkosť vytvárať!

Lahkovážnosťou sa nevyhnutne pripravíte o dôveru,
zjednodušovaním nevyhnutne mnohé skomplikujete!

A tak teda

Dokonalému Človekovi práve preto, že všetko považuje za rovnako
obťažné,

nič nie je napokon skutočne obťažné!

Čo je spokojné, ľahko sa dá spravovať,
 čo ešte nie je vo veštebné ryhy vypálené, ľahko sa dá predznačiť,
 čo je krehké, ľahko sa dá rozomlieť,
 čo je drobulinké, ľahko sa dá rozprášiť.

Čo teda ešte nie je uskutočnené, to sa dá vykonať,
 čo nie je rozvrátené, to sa dá usporiadane spravovať!
 Strom, ktorý ledva objímeš, sa zrodil z maličkého klíčka,
 deväťposchodová pagoda vyrástla z drobných zrníek zeminy,
 tisíc li dlhá cesta začala prvým vykročením.

No zásahom do toho možno všetko zničiť,
 uchvacovaním toho môžeme to stratiť!

A tak teda naozaj

Dokonalý Človek práve tým, že nezasahuje, nič neničí,
 práve tým, že nechvacuje, nič nestratí!

Mnohé ľudské skutky bývajú už skoro vykonané a práve vtedy sa všetko
 zrazu zmariť!

Je potrebné, aby ste boli rovnako opatrní na konci ako na začiatku,
 len vtedy vaša námaha nebude márna!

A tak teda

snahou Dokonalého Človeka nie je pachtieť sa po ťažko získateľnom tovare,
 vzdelávanie sa Dokonalého Človeka je v ďalšom a ďalšom odnaučaní sa
 ľudských chýb!

Tým napomáha desaťtisícom vecí v ich prirodzenom dianí a preto nikdy
 nepotrebuje do ničoho zasahovať!

V dávnych dobách tí, čo správne postupovali Cestou Tao,
 neusilovali sa o to, aby bol ľud osvietený, ale ponechávali ho v jeho
 prirodzenej prostote.

Veď ťažké je spravovať ľud, ktorý veľa mudruje!

Pretože

mudrovaním sa pri spravovaní zeme dospieva k jej vydrancovaniu.
 Jedine zbytočným nemudrovaním možno dospieť k jej šťastnému osudu!
 Kto pochopí tieto dva rozdiely, jedine ten dospeje k pochopeniu správnej
 miery vecí.

A len pri trvalom pochopení správnej miery vecí možno hovoriť o pravej
 energii. Te!

Takáto pravá energia Te máva potom veľmi hlboké korene a
 veľmi ďalekosiahle výsledky!

Opakom toho je zameriavanie sa na veci!

A až keď pochopíte tento rozdiel, až potom dosiahnete súlad vo všetkom!

Ako je to možné, že rieky a moria majú moc ovládať stovky hlbín a údolí?!

Pretože ich majstrovskou dokonalosťou je smerovať „nadol“!

Preto:

Kto má možnosť vládnuť stovkám údolí,

ak si praje „byť nad ľuďmi“, má svojimi slovami smerovať k nim dolu,

ak si praje „byť pred ľuďmi“, má svoju osobu klásť až za nich!

Jedine preto

Dokonalý Človek, dostanúc sa nad ľud nebude mu bremenom,

dostanúc sa pred ľud nebude jeho nešťastím!

A Podnebesie, nadšene si ho vyvoliac za svojho vládcu, nebude ho musieť znenávidieť, ba ani sa proti nemu vzbúriť!

A tak potom

sa v Podnebesí nenájde nikto, kto by s ním bojoval o moc!

Všetci v Podnebesí tvrdia, že tá moja Cesta Tao je síce Veľká, ale akoby bola pre život nepoužiteľná.

Veď už len preto, že je Veľká, je akoby nepoužiteľná!

Predsť ak je niečo dlho obľúbené, tak to bude určite nejaká hlúposť!

Tri klenoty v sebe máme, ktoré si treba uchovávať a ochraňovať:

prvý je súcť,

druhý je skromnosť

a tretí je nedovoľovať si stavať sa v Podnebesí pred iných!

Súcť podmieňuje schopnosť byť statočným,

skromnosť podmieňuje schopnosť byť štedrým

a nedovoľovať si stavať sa v Podnebesí do popredia, to podmieňuje zmysel

pre zodpovednosť!

Dnes je však súcť zavrhovaný, a tým je zavrhovaná aj naozajstná statočnosť.

Aj skromnosť je zavrhovaná, a tým je zavrhovaná aj štedrosť.

Ba zavrhovaná je aj ústupčivosť, a tým sú teda zavrhovaní aj tí, čo sa dokážu postaviť tvárou v tvár smrť!

Kto bude mať súcť, ten v boji zvíťazí a v obrane bude neporaziteľný.

A aby bolo po všetky dni aj v budúcnosti bezpečne, na to je potrebná obrana súcťom!

Majstrovský veliteľ nie je bojactívny,
 majstrovský zápasník nie je vznalivý,
 majstrovský premožiteľ nie je zádrapčívny,
 majstrovský ovládateľ ľudí vie sa podriadil!
 A to je práve to, čomu hovorím: energia neútočenia,
 to je to, čo nazývam : silou ovládanía ľudí,
 to je to, čo je tou najhodnotnejšou osou Nebies
 i ľudských dejín!

Kto používa vojsko, máva zásadu:
 Kde sa neodvážim byť pánom, budem aspoň hosťom,
 kde sa neodvážim postúpiť o palec, ustúpim o stopu!
 Ale to je to, čomu hovorím:
 postupovať bez postupu,
 vyhŕňať si rukáv bez odhalenia ramena,
 uhýbať bez útočníka,
 útočiť bez zbraní!
 A niet veru väčšieho nešťastia než brať na ľahkú váhu protivníka!
 Ak beriete na ľahkú váhu protivníka, dožijete sa väčšieho sklamanía
 než pri kvílení nad stratou svojho pokladu!
 Preto:
 Ak vzájomne skrížite zbrane, nech zvíťazí ten, kto sa zľutuje!

Moje slová sú veľmi ľahko pochopiteľné a
 ľahko uskutočniteľné,
 no napriek tomu niet v Podnebesí nikoho, kto ich vie pochopiť
 a kto ich vie uskutočniť.

Moje slová však majú svojho prapôvodcu
 a ich uskutočňovanie má svojho pána!

A len preto, že niet u ľudí porozumenia pre ne,
 niet u nich porozumenia ani pre mňa.

Ale len čo mi niekto predsa porozumie, okamžite ma rešpektuje!

Tak teda predsa je pravdou,

že Dokonalému Človeku aj spod vrecoviny žiari v hrudi drahokam!

Spoznávaním nepoznaného sa dostávam na vrchol,
 nepoznávaním poznaného upadnem do chorobnosti!

No len ten, kto si v chorobe prizná, že je chorý, je schopný choroby sa
 zbaviť!

Dokonalý Človek práve preto nebýva chorý, že si v chorobe vie priznať,
 že je chorý.

A tak sa z nej napokon naozaj dostane!

Ak sa už ľud prestal báť smrti, aký bude mať význam smrťou ho zastrašovať?!

Zapríčiní to jedine to, že ľud, ktorý bude žiť trvalo v hrôze smrti, začne byť nevypočítateľný a ťažko ho potom udržíte v poslušnosti popravovaním.

Ach, veď kto by si už vtedy také niečo trúfal?!

Ak niekto začne popravovať namiesto kata, o tom tvrdím, že fušuje do remesla majstrovi-tesárovi.

A keď niekto fušuje do remesla majstrovi-tesárovi, nie je možné, aby si neporanil ruku!

Ak začne ľud trpieť hladom, pretože je vrchnosťou stále viac zdieraný nadmernými daňami, tak to už potom bude veľmi hrozný hladomor! Ak už bude ľud veľmi ťažko spravovateľný, pretože do jeho vecí vrchnosť neustále zasahuje, tak to už potom bude naozaj ťažko spravovateľný! A ak už ľud začne brať aj smrť na ľahkú váhu, pretože vrchnosť začína mať na jeho život stále väčšie požiadavky, tak to už potom naozaj nebude ani smrťou zastrašiteľný!

Iba ten, kto odmieta zasahovať do života, iba ten je skutočne schopný vážiť si život!

Pri narodení býva človek mäkučký a slabučký,
 pri smrti býva už tvrdý a ošľahaný.
 Aj rastliny a stromy sú pri zrode slabučké a krehučké,
 pri zhyne hnilé a zdrevenelé.

Preto:

Tvrdosť a sila sú sprievodnými znakmi umierania,
 slabosť a mäkkosť sú sprievodnými znakmi zrodenia!
 A tak teda
 sila zbraní nie je víťazstvom a
 sila stromu privábi len sekery!
 Silou a veľikáštvom sa dostávate nadol,
 slabosťou a mäkkosťou sa dostanete na vrchol!

Nebeská Cesta Tao akoby bola napínaním obrovskeho luku.
 Čím viac sa napína, tým viac sa ohýba,
 čím menej sa napína, tým viac sa dohora zdvíha.
 Kde má prebytky, tam uberá,
 kde má nedostatky, tam pridáva.

Nebeská Cesta Tao teda z prebytkov uberá a nedostatkom pridáva!
 Ľudská Cesta Tao, tá býva inakšia:

uberá z nedostatkov, aby poslúžila prebytkom!

Kto z ľudí je však schopný nakladať s prebytkami tak, aby to poslúžilo
 Podnebesiu?

Len ten, kto má Cestu Tao!

A tak teda

Dokonalý Človek koná bez toho, aby sa na to upínal,
 úspešne dovršuje bez toho, aby v tom zotrval
 a nikdy si nepraje vystavovať na obdiv svoju
 výnimočnosť!

Malé krajiny s malými počtami ľudí,
 majú rôzne prostriedky na zastrašovanie a nepoužívajú ich,
 a tým majú ľud, ktorý z obáv pred smrťou nebude musieť prchať doďaleka,
 hoci budú mať vojenské vozy i lode, nebudú musieť do nich nasadať,
 hoci budú mať vojenské brnenia a zbrane, nebudú musieť používať ich.
 A práve tým dosiahnu, že ľud si bude v pokoji uzlíčkovať čas
 a vychutnávať sladkosť života!
 Z jedla si bude robiť krásu,
 jeho odevy budú uhladené,
 jeho obydlia budú veselé a
 jeho obyčajmi sa stanú priateľské susedské
 posiedky!

Krajiny tieto si začnú byť akoby nadohľad
 a vzájomne si budú počuť kikirikania kohútov
 i štekot psov.

A ich obyvatelia budú zomierať až po dovŕšení staroby a bez toho,
 aby sa museli beznádejne Podnebesím potulovať sem a tam!

Dôveryhodné slová nebývajú ľúbivé,
 ľúbivé reči nebývajú dôveryhodné!
 Čo je vynikajúce, nepotrebuje byť obhajované,
 čo potrebuje byť obhajované, nebýva vynikajúce!
 Múdrosť nie sú rozsiahle vedomosti,
 rozsiahle vedomosti nemusia byť múdrosťou!
 Dokonalý Človek nehromadí!
 Čím viac koná pre druhých, tým viac má,
 čím viac ľuďom dáva, tým viac sa mu dostáva!
 Večná Cesta Tao je tvorbou prospechu bez zničenia.
 Cesta Dokonalého Človeka je konaním bez boja!